

Synemännens utlåtande

angående det företag, som avser torrläggning av vattenskadade marker tillhörande Ödemåla och Rötsle uti Gladhammar socken, Södra Tjust härad och Kalmar län, avgivet vid syneförrättning enligt gällande vattenlag år 1923.

Mom. 1.Förordnande.

Jämlikt Konungens Befallningshavandes i Kalmar län resolution av den 22 juli 1921 förordnades statens lantbruksingeniör Olof Fredholm att jämlikt gällande vattenlag och med biträde av gode män handlägga syneförrättning, avseende torrläggning av marker tillhörande Ödemåla och Rötsle uti Gladhammar socken, Södra Tjust härad och Kalmar län. På grund av därom gjord framställning transporterades förenämnda förordnande genom Konungens Befallningshavandes i Kalmar län resolution av den 13 mars 1922 på undertecknad, förrättningsman.

Mom. 2.Dikningsområdets läge m.m.

Det område, som genom förevarande företags utförande torde komma att tillskyndas förbättrad torrläggning, är, såsom förut nämnts, beläget uti Gladhammar socken, 4 km. sydost om Gladhammar församlings kyrka samt 8 km. sydost om Fårhults järnvägsstation & järnvägslinien Väster-vik - Hultsfred.

Dikningsområdet, som till huvudsaklig del utgöres av redan odlad jord, omfattar tillsammans 8.26 hektar vattenakadad mark.

Mom. 3.Laga hinder.

Emot syneförrättningens handläggande eller företagets utförande har något laga hinder ej blivit anmält, ej heller kunnat av synemännen utrönas.

Företaget berör ej i någon mån det allmännas rätt.

Mom. 4.Dikning eller vattenavledning.

Synemännen anse företaget vara att hänföra till "dikning", varom stadgas i 1 - 36 §§ av 7 kap. vattenlagen.

Mom. 5.Företagets omfattning m.m.

Företaget har givits den omfattning och den utsträckning, som för torrläggning av sökandenas marker möjliggöres av vattenståndet i sjön Maren, och hava synemännen särskilt beaktat det sökanden Olssons yrkande angående företagets utsträckning, som återfinnes i syneförrättningsprotokollets § 4.

Till upptagande föreskriva synemännen sålunda kanalsträckan *A-*

B-C från den vid avvägningen nedslagna pålen *1-60* till pålen *10-59*,

belägen å sökanden Olssons ägor. Å hithörande nymätta plankarta har kanalsträckans läge utmärkts med tvenne heldragna, parallella, röda linier.

Den mark, som av företaget ansetts tillskyndas nytta, finnes å förenämnda plankarta avfattad, och återfinnes fullständig beskrivning öfver densamma i värderingslängden / Bil.Litt.A /, Den norm, efter vilken den vattenskadade marken blivit intagen, återfinnes i mom. 8. av detta ut-

låtande. Synemännen hava så till vidabifallit K.J.Andersons yrkande / förrättningsprotokollets § 5/ angående avloppets förläggande i rågång att synemännen föreskrivit att avloppet mellan pålarna 6+9 och 7+14 skall utvidgas åt rågången.

Mom. 6.

Vattenmängd, dimensioner m.m.

Det nederbördsområde, vars vatten skall avbördas genom det nu till upptagande föreskrivna avloppet, är ej av den betydenhet, att några särskilda hydrografiska beräkningar varit erforderliga för fastställande av dimensionerna, utan hava dessa bestämts efter praktiskt bedömande samt med hänsyn tagen därtill, att avloppet ej må för framtiden till sitt bestånd hotas.

För bestämmande av avloppets djup har i första hand legat till grund den dämningshöjd, till vilken vederbörande kraftsverksägare äga rätt att uppdäma ^{en} sjön Marens vattenyta. Utgående från denna dämningshöjd, vilken efter verkställd avvägning befunnits ligga på höjden + 3.- i förhållande till det för avvägningen antagna horisontalplanet, har bottenlinien utlagts med ett fall av 0.5 : 1000. Det djup, som avloppet härigenom erhåller, är också fullt tillräckligt för torrläggning av de kring övre delen av detsamma belägna markerna, under det att de kring nedre delen av kanalen liggande markerna endast erhålla partiell torrläggning.

Avloppets bottenbredd har bestämts till 0.30 meter med undantag för den del av detsamma, som framgår genom berg, där bottenbredden bestämts till 0.50 meter.

Släntlutningarna hava bestämts med hänsyn tagen till alvens beskaffenhet. Där avloppet framgår genom lera, hava släntlutningarna fast-

ställt till 1:1.5, där alven är av fastare beskaffenhet till 1:1 och där avloppet framgår genom berg till 1:0.1. Där berg förekommer, tages ovan berget en bankett om 15 cm., varefter slänten i det lösa jordlagret göres 1:1.

Över avloppet har särskild profilritning upprättats, varjämte avloppets blivande form angives genom ett antal sektioner, uppritade under profilritningen. Av profil- och sektionsritningar samt av grävningslistan / Bil.Litt. C/ framgår i övrigt såväl djup som dagbredder och bottenbredder, uträknade i förhållande till de vid avvägningen nedslagna pålarna, vilkas nummer och lägen å profilritning och plankarta utmärkas genom svarta, arabiska siffror.

Mom. 7.

Broar.

bekostnad

Företagets genomförande medför ej byggande på gemensam ^{bekostnad} av några broar över avloppet. Önska vederbörande jordägare broar över avloppet, må de själva och på egen bekostnad bygga dylika, men få dessa broar under inga villkor byggas så, att de inkräkta på den fria kanalsektionen eller äventyra avloppets framtida bestånd. Byggas broar med vertikala landfästen, skall avståndet mellan dessa vara minst 1.- meter.

Mom. 8.

Uppskattning av båtnaden.

Då någon överenskommelse angående fördelningen vederbörande jordägare emellan av kostnaderna för företagets genomförande ej torde kunna

träffas på frivillighetens väg, och då ett dylikt förfaringssätt ej heller av synemännen prövas lämpligt, hava synemännen för utrönande av varje jordägares betalningsskyldighet uppskattat den båtnad, som genom företagets utförande tillskyndas hans mark.

För den skull har det vattenskadade området genom nymätning kartlagts, varjämte dess höjdläge genom avvägning utrönts samt jordens naturliga godhet och beskaffenhet genom grävning och jordborrning undersökts.

Såsom vattenskadad har ansetts all den mark, som innehaft ett höjdläge av 1.5 meter eller därunder över medelvattenytan i nu befintligt avlopp. För från avloppet avlägset belägna marker har beräknats tillägg för behövt fall med 0.5:1000.

Beräkningen av båtnaden har sedan skett på sådant sätt, att synemännen uppskattat varje ägofigurs blivande värde efter företaget, därvid hänsyn tagits till jordens naturliga beskaffenhet till matjord och alv, men däremot ej till jordens mer eller mindre goda brukning och därigenom uppkommande större eller mindre växtkraft. I kolumn 13 av värderingslängden / Bil. Litt. A / återfinnes varje ägofigurs blivande värde per hektar, sådant detsamma av synemännen uppskattats.

Jordens nuvarande värde i dess av vatten besvärade skick eller före företaget anse synemännen vara en produkt av dess värde i fullt torrlagt skick och den större eller mindre grad av försumpning, jorden nu lider av, d.v.s. den nuvarande torrlägningsgraden.

Den jord, som ligger i jämnhöjd med eller högre än kurvan för vattenskadan, sedan jämväl avdrag för behöfligt fall i enlighet med ovanstående beräknats, har torrlägningsgraden 1.-, d.v.s. den är värd 1.- av vad den i fullt torrlagt skick uppskattats till, eller med andra ord den är fullständigt oberoende av företaget och erhåller ej genom dess utförande någon båtnad.

Den jord, som ligger på ett höjdläge av 1.5 meter under kurvan för vattenskadan, har torrlägningsgraden 0.-, och anses den sålunda vara värd 0.- av vad dess värde i fullt torrlagt skick uppskattats till, eller med andra ord den saknar f.n. uppskattningsbart värde.

Skalan för torrlägningsgraderna varierar sålunda mellan 1.- och 0.-, och motsvarar varje tiondels torrlägningsgrad en höjdskillnad av 0.15 meter. För uträkning av jordens blivande värde per hektar har särskild gradtabell upprättats, vilken tabell bifogas detta utlåtande såsom Bil. Litt. Da, och har vid gradtabellens användande varje ägofigurs medelhöjdläge, sådant detsamma framgår av avvägningen, lagts till grund för torrlägningsgradernas åsättande. De olika ägofigurernas nuvarande värden per hektar återfinnas i kolumn 11 av värderingslängden / Bil.

Litt A /.

Inom dikningsområdet förekomma en del marker, vilka visserligen förbättras genom företagets utförande, men som ej genom detsamma erhålla full och ändamålsenlig torrläggning. Dessa markers blivande värden per hektar hava uppskattats i förhållande till den torrläggning de

ernå, i överensstämmelse med vad ovan sagts om torrlägningsgradernas inverkan på jordvärdet.

Skillnaden mellan det blivande och det nuvarande värdet motsvarar den genom företagets utförande uppkommande förbättringen, och är denna uträknad för varje ägofigur samt återfinnes i kolumn 16 av värderingslängden / Bil. Litt. A /.

Vid båtnadens uppskattning hava synemännen i möjligaste mån beaktat alla de omständigheter, som ansetts kunna inverka på densamma, och hänvisas i övrigt till värderingslängden / Bil. Litt. A /.

Mom. 9.

Kostnadernas fördelning.

Företaget har på grund av de svårigheter för dikningens genomförande, som förefinnas mellan pålarna 6 och 7 uppdelats i tvenne avdelningar, nämligen avdelning I omfattande ägofigurerna 42 - 79 med 802.05 kr. förbättringsvärde samt avdelning II omfattande ägofigurerna 1 - 41 med 1474.30 kr. förbättringsvärde. Till avdelning I hänföres kanalsträckan ~~A-B~~ ^{B-C} och till avdelning II kanalsträckan. För torrläggning av avdelning II erfordras för utom upptagande av den till avdelningen hänförda kanalsträckan även upptagande av kanalsträckan ~~A-B~~.

Kostnaden för företaget i dess helhet ävensom på varje avdelning belöpande förbättringsvärde och beräknad kostnad samt den relativa kostnaden, därest företaget betraktas som en gemensam avdelning eller samfällighet, framgår av efterföljande utredning.

Avdelning.	Beräknad kostnad för företaget.	På avdelningen belöpande; förbättrings- värde.	Relativ kost- beräknad kostnad.	nad.
I		802.05 kr.	410.- kr.	
II		<u>1474.30 kr.</u>	<u>1390.- kr.</u>	
	1800.- kr.	2276.35 kr.	1800.- kr.	0.7907395

Såsom förut nämnts erfordras för torrläggning av avdelning II förutom upptagande av till avdelningen hänförd kanalsträcka även upptagande av kanalsträckan A-B. Därest sålunda varje avdelning torrlades för sig som en enskild samfällighet, belöper sig beräknad kostnad för avdelningens torrläggning, förbättringsvärde och relativ kostnad till efterföljande belopp.

Avdelning.	Beräknad kostnad för avdelningens torrläggning.	Förbättrings- värde.	Relativ kost- nad.
I	410.- kr.	802.05 kr.	0.51119007
II	1800.- kr.	1474.30 kr.	1.2209184

Av nu verkställda utredningar framgår sålunda, att avdelning I erhåller sin minsta relativa kostnad därest avdelning utföres ensam utan hjälp av ovanför liggande avdelning, och då jämlikt gällande lag ej på någon avdelning må belöpa större andel i kostnaderna för företagets utförande än som svarar mot förhållandet mellan den beräknade kostnaden för torrläggning av allenast till avdelningen hörande mark å ena sidan samt den beräknade kostnaden för samfälligheten i dess helhet å den an-

dra, kan sålunda på avdelning I ej läggas större kostnad än 410.- kr. På avdelning II kommer alltså återstående del av kostnaderna för samfälligheten eller 1390.- kr., vadan denna avdelnings relativa kostnad belöper till 0.9428203.

Med ledning av den å varje avdelning beräknade relativa kostnaden samt den å varje särskild fastighet uppskattade båtnaden har varje fastighets beräknade kostnadsandel i företaget fastställts. Särskild kostnadsfördelningslängd har upprättats, och bifogas denna längd detta utlåtande såsom Bil.Litt. Db. I kolumn 8 av kostnadsfördelningslängden återfinnes den å varje fastighet uppskattade båtnaden, i kolumnerna 9 och 10 varje fastighets beräknade andel i kostnaderna för företagets genomförande, i kolumn 11 varje fastighets procentiska andel i företaget eller de procenttal, efter vilka samtliga verkliga kostnader skola fördelas, och i kolumn 12 slutligen den å varje fastighet belöpande andelen i kostnaderna för denna syneförrättning.

x/

Mom. 10.

Ersättningar.

Jämlikt gällande bestämmelser stadga synemännen, att, därest vederbörande jordägare ej annorlunda överenskomma, ersättning skall utgå såväl för jord, som åtgår till avloppets upptagande till föreskriven bredd, som för jord, som åtgår till upplag för vallar.

Ersättning för jord, som åtgår till avloppets upptagande till föreskriven bredd, och som sålunda gräves bort, skall utgå efter jordens fulla värde före företaget, sådant detta värde finnes angivet i kolumn

x/ Synemännen hava bifallit de av O.Jansson, K.E.Pettersson och Karl Pettersson gjorda yrkandena/ förrättningsprotokollets § 6/ angående befrielse från deltagande i kostnaderna för företaget.

11 av värderingslängden / Bil. Litt. A /.

Ersättning för jord, som åtgår till upplag för vallar, skall utgå efter jordens fulla värde efter företaget, sådant detta värde finnes angivet i kolumn 13 av nyssnämnda längd.

Ersättningsbeloppen skola, sedan företaget blivit utfört och innan jordvallarna eventuellt borttagas, beräknas av statens i länet tjänstgörande lantbruksingeniör, och skola ersättningsbeloppen gäldas av delägarna i företaget efter samma grunder, som gälla för övriga kostnader för företaget, eller efter de procenttal, som finnas angivna i kolumn 11 av kostnadsfördelningslängden / Bil. Litt. Db /.

För sådan jord, som ej av företaget tillskyndas båtnad, och som sålunda ej återfinnes i värderingslängden, skall ersättning såväl för jord, som åtgår till avloppets upptagande till föreskriven bredd, som för jord, som åtgår till upplag för vallar, utgå efter 500 kronor per hektar.

Utgivande av ersättning för upplag medför dock ej dikningsföretagets äganderätt till jorden, utan utgör ersättningsbeloppet endast ersättning för det intrång, vederbörande jordägare lider genom schaktmassors uppläggande å hans mark. Borttager jordägaren schaktmassorna, äger han att sedan bruka jorden, men måste han i så fall och utan ytterligare ersättning vid framtida rensningar av avloppet ånyo tåla schaktmassors uppläggande å hans mark.

Skulle genom företagets utförande skada eller intrång, vilket ej

av synemännen förutsetts, vållas någon, äger denne att inom fem år, räknat från den i detta utlåtande angivna tiden för företagets fullbordande, till Söderbygdens vattendomstol framställa sina ersättningsanspråk.

Mom. 11.

Framtida underhållet.

Deltagandet i kostnaderna för företagets framtida underhåll skall grunda sig på de procenttal, som finnas angivna i kolumn 11 av kostnadsfördelningslängden / Bil. Litt. Db /.. Ordentlig rensning av avloppet skall verkställas så snart sådan rensning finnes vara av behovet påkallad, i regel dock vart tredje år.

Anläggning av vattningsplats eller vidtagande av annan åtgärd, som försvårar eller fördyrar företagets framtida underhåll, får varken göras eller tålas ens på vederbörandes egen mark. Skulle det inträffa, att någon gör sig skyldig härtill, äger arbetsstyrelsen förståndiga honom att omedelbart bota skadan. Tredskas han, må skadan värderas av tvenne ojäviga personer samt sedan botas på den försumliges bekostnad.

Mom. 12.

Företagets utförande m.m.

Synemännen fränkänna vederbörande jordägare den rätt att utföra arbete över egen mark, som omförmäles i 6 § 7 kap. vattenlagen, enär ett dylikt förfaringssätt säkerligen skulle medföra olägenheter, utan stadgas, att arbetet skall utlämnas på entreprenad samt utföras för gemensam räkning i överensstämmelse med det upprättade förslaget.

Företaget må påbörjas så snart, denna förrättning vunnit laga kraft och anmälan om styrelseval gjorts till Konungens Befallningshavande i länet, och skall företaget vara fullbordat inom utgången av år 1929. Angående förlängd arbetstid hänvisas till 58 § 7 kap. vattenlagen.

Vid arbetets utförande är i övrigt att iakttaga följande bestämmelser, vilka särskilt skola företes blivande entreprenör.

Att avloppet skall följa den å marken utstakade och å plankartan angivna sträckningen.

Att avloppet mellan pålarna 6+90 och 7+14 utvidgas åt rågången.

Att de uppschaktade massorna fördelas till lika godhet och mängd å båda sidor om avloppet.

Att vallarna ej läggas närmare de nya kanalkanterna än 1.- meter.

Att vallarna ej givas brantare slänt än 1:1.

Att vallarna genomgrävas vid alla tillstötande diken, vägar och svackor, dock minst på var femtionde meter.

Att, där stenar och berg förekomma i de uppschaktade massorna, detta sammanföres i särskilda rösen och ej sprides bland den lösa dikesjorden.

Att alla krökar avrundas väl, så att skarpa hörn icke bildas.

Att, där stängsel förekommer i den för avloppet fastställda linien, detsamma av vederbörande ägare skall flyttas i så god tid att dikningsarbetets fortgång ej hindras, vid äventyr att stängslet i annat fall borttages av entreprenören, därvid en del virke möjligen kommer att förstöras.

Att, där träd förekomma i den för avloppet fastställda linien, dessa av vederbörande ägare borttagas i så god tid, att dikningsarbetet ej hindras, vid äventyr att träden i annat fall borttagas av entreprenören.

Att under arbetets gång dämning må vara tillåten, dock ej så att växande gröda därav skadas.

Att å profilritningen angivet höjdläge å bottenlinien i förhållande till antaget horisontalplan samt fastställda slänter skola gälla framför i grävningstabellen / Bil. Litt. C / och å profilritningen angivna djupsiffror och dagbredder.

Att till ledning vid arbetets utförande, kontrollering och framtida underhåll fixpunkter blivit anbragta, vilkas lägen såväl i plan som profil angivas av de upprättade ritningarna.

Att fixpunkter ej må vid laga ansvar rubbas.

Mom. 13.

Arbetsstyrelse m.m.

Företagets angelägenheter skola omhändervhas av en arbetsstyrelse, bestående av en medlem, vilken väljes av delägarne i företaget på allmänt sammanträde. För arbetsstyrelsen gälla de närmare föreskrifter, som finnas angivna i §§ 15 samt 17 - 21 av 3 kap. vattenlagen.

Företagets angelägenheter skola avhandlas på allmänna sammanträden, och finnas närmare föreskrifter för hur därvid skall förfaras intagna i §§ 22 - 25 av 3 kap. vattenlagen. Kallelse till allmänna sam-

manträden med delägarne skall av därtill utsedd person eller av arbetsstyrelsen utfärdas, och skall dylik kallelse antingen skriftligen delgivas varje delägare minst en vecka före sammanträdet eller och minst fjorton dagar därförut kungöras såväl i Gladhammars församlings kyrka som ock i minst en av ortens tidningar.

Vilja delägarne antaga stadgar rörande handhavande av företags angelägenheter, äga de därtill rätt, men äro dylika stadgar ej gällande med mindre de blivt av Konungens Befallningshavande i länet granskade och godkända.

Mom. 14.

Företagets avsyning.

Sedan företaget blivt utfört, skall detsamma avsynas av statens i länet tjänstgörande lantbruksingeniör, och anses företaget i dess helhet fullbordat, när avsyningsförrättaren till arbetsstyrelsen överlämnat bevis om godkännande, eller, därest företaget blivt understött med statsmedel, när vederbörande myndighet godkänt detsamma.

Kommer företaget att understödjas med statsmedel, skola de bestämmelser, som av Kungl. Maj:t eventuellt kunna bli föreskrivna för statsunderstöds beviljande, vara för samtliga delägare i företaget bindande.

Mom. 15.

Företagets namn.

Företaget skall benämnas "Ödemåla dikningsföretag av år 1923". Arbetsstyrelsen skall hava sitt säte i Gladhammar socken.

Mom. 16.

Besvärshänvisning.

Den, som med denna förrättning icke åtnöjes, äger att mot den-
samma föra talan vid Söderbygdens vattendomstol, adress Stockholm, ålig-
gande det klaganden att inom sextio dagar räknat från denna dag till
vattendomstolen ingiva sina besvär, skolande besvärsskrivelsen, inne-
hållande klagandens alla påståenden samt skälen därför, ingivas i tre
exemplar.

Ödemåla den 10 augusti 1923.

Å ämbetets vägnar:

Chas. Jennie Hallé.

Statens lantbruksingenjör.

Вильгельмусов З. П. Павловский
Питомец государственный.

Fastlagsfördel

Socken och hemman.	Högskolenummer.	Hyllan n° korten.	Husnummer.	Etlägaras namn och hemmet.
1.	2.	3.	4.	5.
<u>Ytterhammar socken.</u>				
Ademäls		A	1/4	A. M. Ohlson
Rötse		B	1/64	H. J. Andersson
Rötse		C	3/8	Knutso Brak Mya Aktiebolag
				<u>Summa</u>

